

La habitación del hijo

La stanza del figlio, Nanni Moretti, 2001

Film sobri i elegant sobre el desconcert que provoca la mort.

Giovanni, psicoanalista, es passa el dia escoltant les neurosis dels seus pacients mentre, a fora, porta una tranquil·la i feliç existència rodejat de la seva muller, Paola, i de dos fills adolescents, Irene i Andrea. Un dia aquesta pau es trenca quan el fill se'n va a bussejar i ja no torna més. A partir d'aquell moment la tragèdia ho toca tot i Giovanni, que fins aleshores recordava constantment als seus pacients que «podem controlar completament la nostra vida», ara és incapaç de regir-se ni d'ajudar a digerir el dolor que pateix la seva família.

Ponderat drama catàrtic

Amb aquesta sinopsi no cal dir que ens trobem davant d'un film profundament dramàtic i davant d'un guió que poques sorpreses argumentals ens ha de donar. Es tracta d'un drama catàrtic sobre la fragilitat de la vida humana; un argument, però, que segons a quines mans caigués podria ratllar la més pedant i comercial sensibleria. Ben al contrari, *La habitación del hijo* és un film profundament malencònic, però mai carrincló. Un film dur,

sincer fins a fer mal, però per això mateix ple d'humanitat i humilitat. No en va ens trobem davant d'un producte Nanni Moretti, un dels directors actuals més apreciats i intel·ligents. Aquesta vegada, però, ha deixat de banda l'humor a què ens té acostumats i acostumades.

Cal apuntar, doncs, que el més interessant de *La habitación del hijo* és la forma amb què el melodrama se'ns presenta. Sense caure en tòpics, el film parla dels detalls quotidians i anímics dels personatges després de la mort del fill/germà. Ens parla de la pèrdua del rumb personal que això suposa, especialment quan no s'entén per què ha succeït. D'una manera molt honesta i intensa, sense abusar-ne cinematogràficament però tampoc sense embuts, la pel·lícula ens mostra els personatges en tots els estadis del dolor: la negació, la depressió, la ràbia, la pena i l'acceptació del fet. A la fi, la pel·lícula no resol res concret perquè tampoc la vida real ho fa: mor algú i no ens queda més remei que acceptar-ho i continuar amb la rutina diària,

però canviats i canviades per sempre.

Aspectes tècnics

Cinematogràficament el film està també estructurat per donar rellevància a l'argument i als sentiments dels personatges. En primer lloc, veiem una família ben avinguda, amb els alts i baixos propis d'una comunicació oberta i un amor incondicional. La música, el color de les imatges, els plans mitjans i generals de la família, tot expressa una sensació de felicitat que es trenca amb l'accident d'Andrea. A partir d'aquí molts primers plans i una càmera que només enquadra els personatges en solitari, per mostrar-nos el desconcert d'uns personatges que progressivament es tanquen en si mateixos i en el seu dolor. Cal destacar, a més a més, el guió i el treball dels actors i actrius, especialment el de Laura Morante.

Io sono un autarchico

Nanni Moretti és possiblement el director més personal, creatiu i compromès del cinema europeu, al mateix temps d'optimista, eclèctic i irreverent amb ell

mateix i la societat que el rodeja. La voluntat de mantenir aquesta autonomia personal ha fet que el director es convertís també en productor (*Sacher Film*), en patrocinador d'un molt particular premi cinematogràfic (*Premio Sacher*), en distribuïdor (*Tandem*) i propietari d'una sala de cinema a Roma (*Nuovo Sacher*).

El cinema de Moretti sempre ha estat un cinema de reflexió i compromís polític, però no tant amb cap causa concreta, sinó amb l'ésser humà entès com a ésser públic i social. Tot recordant *Caro Diario* i *Aprile*, veurem que es tracta d'una reflexió sempre des de la primera persona, tot parlant de la seva vida, el seu ser i el seu fer i desfer (de fet, ell és el protagonista de la majoria de les seves pel·lícules), com si es tractés d'un optimista i saludable exercici d'autoanàlisi en públic (que no de psicoanàlisi a l'estil Woddy Allen), però on molts d'altres també s'hi poden emmirallar. Es tracta de films que parlen de fets, de sentiments, de compromisos i de pensaments en veu alta, ja que Moretti entén que parlant (i ell ho fa davant de la càmera) és la manera més saludable i humana de fer-se (fer-nos) càrrec del que ens passa a la vida.

És per aquest motiu que a *La habitación del hijo* Nanni Moretti no té intenció de fer-nos plorar sinó de reflexionar sobre la cruesa i bellesa de l'emoció tràgica humana. Pel realitzador la gènesi d'aquest treball està en veure que la mort és un fet cada vegada més present a la vida d'una persona, i aquesta por l'ha

volgut afrontar tot reptant-la i interpretant-la a través d'una pel·lícula. A diferència d'altres obres de Moretti, no es tracta d'un producte de la seva experiència personal sinó més aviat d'un exercici amb visió de futur, una manera d'aprendre a saber com reeixir una experiència tant difícil.

Palma d'Or a la Millor Pel·lícula a Cannes 2001. Premis David di Donatello a la Millor Pel·lícula, a la Millor Actriu (Laura Morante) i a la Millor Banda Sonora (Nicola Piovani). Premi al Millor Director (Nanni Moretti) pel Sindicat Nacional del Crítics Cinematogràfics d'Itàlia.

Fitxa tècnica

Equip tècnic

Direcció: Nanni Moretti
Producció: Angelo Barbagallo i Nanni Moretti
Guió: Linda Ferri, Nanni Moretti i Heidrun Schleef
Fotografia: Giuseppe Lanci
Muntatge: Esmeralda Calabria
Vestuari: Maria Rita Berbera
Música: Nicola Piovani
País: Itàlia i França
Any: 2001
Durada: 129 min.

Equip artístic

Nanni Moretti: Giovanni
Laura Morante: Paola
Jasmine Trinca: Irene
Giuseppe Sanfelice: Andrea

Filmografia

2001
La stanza del figlio

1998
Aprile

1996
Il giorno della prima di Close Up
La seconda volta

1994
Caro diario

1991
Il portaborse (La voz de su amo)

1990
Nanni Moretti

1989
Palombella rossa

1988
Domani accadrà

1985
La Messa è finita

1983
Bianca

1981
Sogni d'oro

1978
Ecce Bombo